

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН,
УПРАВЛІННЯ І БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ГАЛУЗЕВОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Випускна кваліфікаційна робота **Пояснювальна записка**

до кваліфікаційної роботи
магістра

на тему:

Процеси метафоризації у текстах наукового стилю: порівняльно-перекладознавчий аналіз

Виконала: студентка 6 курсу, групи 6ФП
спеціальності 035 “Філологія”
Дар’я АВДЄЄВА.

Керівник: к. філол .н., доц. Світлана
РАДЕЦЬКА

Рецензент: ст. викл. Оксана ПОДВОЙСЬКА

Херсон – 2021 р.

ЗМІСТ

<u>ВСТУП</u>	
РОЗДІЛ 1. МЕТАФОРА ЯК ЗАСІБ УВИРАЗНЕННЯ: ТИПОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА	
1.1. <u>Стилістичні засоби увиразнення мовлення. Тропи</u>	
1.2. <u>Поняття метафори в сучасному мовознавстві</u>	
1.3. Класифікація метафор.....	
1.4. Основні функції та визначальні риси метафори у різних стилях мовлення.....	
<u>Висновки до розділу 1</u>	
РОЗДІЛ 2. ПРОЦЕСИ МЕТАФОРИЗАЦІЇ У МЕЖАХ НАУКОВОГО СТИЛЮ	
2.1. <u>Загальна характеристика стилів мовлення</u>	
2.2. <u>Жанрово-стилістичні особливості наукового стилю</u>	
2.3. <u>Основні жанри наукового стилю</u>	
2.3.1. <u>Стаття як самостійний науковий жанр</u>	
2.3.2. <u>Анотація як самостійний науковий жанр</u>	
2.4. <u>Особливості використання метафор у текстах наукового стилю</u>	
<u>Висновки до розділу 2</u>	
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОРИ У ТЕКСТАХ НАУКОВОГО СТИЛЮ	
3.1. <u>Основні вимоги до перекладу наукових текстів</u>	
3.2. <u>Труднощі при перекладі наукових текстів</u>	
3.2.1. <u>Труднощі перекладу метафор у наукових текстах</u>	
3.3. <u>Способи перекладу метафор</u>	
3.4. <u>Особливості відтворення метафори у текстах наукового стилю</u>	
<u>Висновки до розділу 3</u>	
<u>ВИСНОВКИ</u>	
<u>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</u>	
<u>ABSTRACT</u>	

<u>ДОДАТКИ</u>
<u>Додаток А. Метафоричні одиниці у текстах наукового стилю</u>
<u>Додаток Б. Типи метафори у наукових текстах</u>
<u>Додаток В. Трансформації при перекладі метафор у наукових текстах</u>

ВСТУП

У сучасному світі глобалізації та міжкультурної комунікації виникає особлива потреба у постійному обміні наукових досліджень та відкриттів, який реалізується за допомогою текстів наукового стилю. Англійська мова – є мовою науки, яка забезпечує процес спілкування між представниками різних народів та культур. Українські науковці потребують поширення та визнання результатів своїх досліджень в інших країнах, що зумовлює необхідність перекладу. Переклад наукового тексту вимагає від перекладача обізнаності у певній науковій галузі, повного та точного відтворення змісту зі збереженням жанрово-стилістичних особливостей стилю англійської мови.

Актуальність нашого дослідження полягає у перекладі українських наукових текстів на англійську мову, оскільки сучасний розвиток науки направлений на поширення наукових результатів та збагачення спільних наукових знань. Дослідження перекладу метафори зумовлене комунікативною метою наукового стилю. Збереження метафори без спотворення змісту є основним завданням перекладача, оскільки метафора у текстах наукового стилю слугує засобом комунікації між науковцями. Метафора виступає носієм інформації, забезпечує доступний та зрозумілий виклад повідомлення, розкриває зміст нового поняття, на основі відомих явищ.

Явище метафори у своїх роботах розглянули Арістотель, Ньюмарк П., Девідсон Д., Р. ван ден Брок, Склярєвська Г. М., Арнольд І. В., Галич О. А. та ін.

Мета дослідження – виявити особливості відтворення метафор у текстах наукового стилю.

Для досягнення цієї мети були поставлені такі **завдання**:

- 1) дослідити стилістичні засоби увиразнення мови і надати визначення поняттю тропи;
- 2) визначити поняття метафори та її класифікації;

- 3) дослідити метафору у різних стилях мовлення;
- 4) дослідити функціональні стилі мовлення;
- 5) проаналізувати жанрово-стилістичні особливості наукового стилю та особливості використання метафори у текстах наукового стилю;
- 6) визначити основні вимоги та труднощі перекладу наукових текстів;
- 7) дослідити труднощі перекладу метафор та способи їх перекладу;
- 8) порівняти та проаналізувати переклад метафори з української на англійську мову у наукових текстах.

Об'єкт дослідження – метафора в українській та англійській мові.

Предмет дослідження – відтворення метафори в англійських текстах наукового стилю.

Матеріалом дослідження є українські наукові статті, анотації та їх переклади на англійську мову з журналів «Український фізичний журнал»; «Наука та інновації»; «Journal of Chemistry and Technologies».

У ході наукового дослідження були використані такі **методи**: зіставний метод для функціонування метафори в англійській та українській мові, перекладознавчий метод для визначення особливостей відтворення метафор в англійських.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження можуть бути використані у перекладознавстві, лексикології та стилістиці, а також при перекладі метафор у наукових текстах.

Апробація і публікації результатів роботи. Основні результати дослідження були опубліковані в статті «Теоретичне та прикладне дослідження метафори в текстах різних стилів: функціональний та перекладацький аспекти у науковому збірнику «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка».

Структура дипломної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, анотації та додатків. Повний обсяг

дипломної роботи становить 81 сторінку. Список використаних літературних джерел складається із 65 найменувань.

ABSTRACT

The **topic** of the research is "Metaphorization processes in scientific texts: comparative-translation analysis".

In the modern world of globalization and intercultural communication, there is a special need for a constant exchange of scientific research and discoveries, which is realized through the texts of scientific style. English is the language of science, which provides the process of communication between representatives of different peoples and cultures. Ukrainian scientists need to disseminate and recognize the results of their research in other countries, which leads to the need for translation.

The **relevance** of our study is the translation of Ukrainian scientific texts into English and preserving the metaphor without distorting the content. The study of the translation of metaphor is conditioned by the communicative purpose of the scientific style. Metaphor acts as a carrier of information, provides an accessible and clear presentation of the message, reveals the meaning of a new concept, based on known phenomena.

The **purpose** of this work is to identify the peculiarities of the reproduction of metaphors in the scientific texts.

To achieve our goal, we identify a number of **tasks**:

- 1) to explore the stylistic means of expression of language and to define the concept of the trope;
- 2) to define the concept of metaphor and its classification;
- 3) to explore the metaphor in different styles of speech;
- 4) to explore functional speech styles;
- 5) to analyze the genre and stylistic features of the scientific style and the features of the use of metaphor in the texts of the scientific style;
- 6) to determine the basic requirements and difficulties of translation of scientific texts;

7) to explore the difficulties of translating metaphors and ways of their translation;

8) to compare and analyze the translation of the metaphor from Ukrainian into English in scientific texts.

The **object** of our work is a metaphor in Ukrainian and English, the **subject** – reproduction of metaphor in English-language texts of scientific style.

The comparative and translation **methods** were used in the research.

The **material** for this study is Ukrainian scientific articles, annotations and their translations into English from the journals "Ukrainian Physical Journal"; "Science and Innovation"; Journal of Chemistry and Technologies.

The practical value of the work is that its results can be relevant in the study of translation, lexicology and stylistics, as well as in the translation of metaphors in scientific texts.

Approbation and publication of the results of the work. The main results of the research were published in the article "Theoretical and applied research of metaphor in texts of different styles: functional and translation aspects" in "Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers".